

STRATEGIA NAȚIONALĂ CU PRIVIRE LA DIASPORA PENTRU ANII 2016-2025 ”DIASPORA-2025”

IMPLICARE ȘI COLABORARE
PENTRU DEZVOLTAREA REPUBLICII MOLDOVA

(PROIECT)

Republica Moldova
Chișinău 2015

CUPRINS

INTRODUCERE	3
1. ANALIZA SITUAȚIEI.....	4
1.1 Lipsa unui echilibru vizibil în tendințele migraționale curente	4
1.2 Impactul dezechilibrului demografic	4
1.3 Potențialul uman și material al membrilor diasporei.....	5
1.4 Contextul și argumentarea Strategiei <i>Diaspora-2025</i>	6
1.5 Analiza SWOT	6
2. SCOPUL STRATEGIC ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE	8
2.1 Principiile Strategiei <i>Diaspora-2025</i>	9
2.2 Viziunea și misiunea Strategiei <i>Diaspora-2025</i>	9
2.3 Scopul strategic.....	10
2.4 Obiectivele specifice ale Strategiei <i>Diaspora-2025</i>	10
3. OBIECTIVELE ȘI ACȚIUNILE STRATEGIEI <i>DIASPORA-2025</i>	10
Obiectivul 1: Elaborarea și dezvoltarea cadrului strategic și operațional al domeniului Diaspora, Migrație și Dezvoltare.....	10
Obiectivul 2: Asigurarea drepturilor diasporei și consolidarea încrederii	11
Obiectivul 3: Mobilizarea, valorificarea și recunoașterea potențialului uman al diasporei.....	11
Obiectivul 4: Implicarea directă și indirectă a diasporei în dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova	12
4. IMPLEMENTAREA STRATEGIEI <i>DIASPORA-2025</i>	12
4.1 Structura operațională.....	13
4.2 Etapele de implementare a Strategiei <i>Diaspora-2025</i>	13
5. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI <i>DIASPORA-2025</i>.....	13
5.1 Analiza impactului și monitorizarea riscurilor	14
5.2 Cadrul de raportare și audit a Strategiei <i>Diaspora-2025</i>	14

INTRODUCERE

Strategia națională cu privire la diaspora pentru anii 2016-2025 ”Diaspora-2025”, numită în continuare *Strategia Diaspora-2025*, reflectă angajamentul Guvernului Republicii Moldova în a dezvolta relațiile cu cetățenii, care sînt plecați peste hotare sau stabiliți în afara țării.

Strategia Diaspora 2025 este primul document strategic al Guvernului care are drept scop promovarea și respectarea drepturilor tuturor cetățenilor țării, indiferent de locul în care se află.

De asemenea, Strategia propune acțiuni concrete pentru consolidarea diasporei moldovenești prin lansarea unei serii de programe concepute pentru a extinde rețelele asociațiilor create de concetățeni și a crea puncte de conexiune tematice, conform intereselor cetățenilor aflați în afara țării.

Diaspora - 2025 și Planul de acțiuni vor contribui la creșterea cooperării dintre Guvernul Republicii Moldova, autoritățile publice locale, societatea civilă din țară și diaspora prin consolidarea și extinderea abordării transversale a politicilor cu privire la diaspora, migrație și dezvoltare.

Diaspora -2025 reprezintă cadrul general pentru asigurarea coerenței politicilor statului cu privire la diaspora și implementarea unei viziuni comune a Guvernului asupra diasporei, migrației și dezvoltării (DMD). La nivel național, politicile de stat pentru diaspora, cât și cele pentru migrație, sînt elaborate și promovate de diferite instituții sau agenții. La nivel de Guvern, prin Dispoziția 58-d din 07.06.2013 a fost inițiată abordarea integrată a politicilor pentru diaspora, o serie de strategii au deja integrată dimensiunea diasporei, însă este nevoie de o viziune pe termen lung, care ar aduce beneficii atât cetățenilor moldoveni, stabiliți în afara țării, cât și întregii țări.

În sensul Strategiei *Diaspora-2025* și conform Hotărîrii Guvernului nr. 780 din 19 octombrie 2012, punctul 7, j¹, prin termenul ”diaspora” se definesc *cetățenii Republicii Moldova stabiliți temporar sau permanent peste hotarele țării, persoanele originare din Republica Moldova și descendenții lor, precum și comunitățile formate de aceștia*¹.

Conform definiției, beneficiarii direcți ai Strategiei *Diaspora-2025* sînt reprezentanții diasporei și, în mod indirect, membrii familiilor acestora din Republica Moldova:

- a. *aproximativ 520,000 persoane din diasporă (15% din populație) – beneficiari **directi**;*
- b. *aproximativ 30% din moldovenii de acasă, care au unul sau mai mulți membri ai familiei implicați în migrația sezonieră sau de lungă durată – beneficiari **indirecti**.*

Elaborată în conformitate cu prioritățile Programului de activitate al Guvernului Republicii Moldova (2015-2018), *Strategia Diaspora-2025* este în concordanță cu următoarele documente de politici:

- Strategia națională de dezvoltare ”*Moldova 2020*”
(*cel mai important document ce abordează migrația drept factor de impact pentru dezvoltare*)
- Strategia națională în domeniul migrației și azilului (2011-2020) și Planul de acțiuni pentru anii 2011-2015 privind implementarea Strategiei
(*document ce asigură reglementarea managementului proceselor de migrație și azil*)
- Planul de acțiuni pentru anii 2014-2016 privind susținerea reintegrării cetățenilor reîntorși de peste hotare;
- Programul național strategic în domeniul securității demografice a Republicii Moldova (2011-2025).

¹ <http://lex.justice.md/md/345122>

Strategia *Diaspora-2025* este bazată pe analiza datelor primare și secundare, elaborată cu susținerea unui consultant internațional independent contractat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC).

Procesul de elaborare a Strategiei *Diaspora-2025* a fost inițiat în perioada iunie-august 2014 prin consultări publice la Zilele Diasporei și Congresul VI al diasporei, cu reprezentanții societății civile, mediului academic din Republica Moldova și cu partenerii internaționali. De asemenea, au fost organizate ateliere de evaluare, sondaje de opinie și interviuri. În acest scop a fost elaborat un chestionar completat de migranți, experți și diplomați, iar eșantionarea stratificată a inclus toate părțile interesate. Drept rezultat, 80% din respondenți au fost migranți sau foști migranți și 97% dintre persoanele care au completat chestionarele au aprobat cele 4 obiective ale Strategiei *Diaspora-2025*.

1. ANALIZA SITUAȚIEI

Multe țări cu peste 15% din populație peste hotare sunt state insulare sau fără ieșire la mare, cu modele migraționale bine stabilite și de lungă durată. Cetățenii acestora migrează, de obicei, spre țările vecine sau similare din punct de vedere cultural.

Republica Moldova se potrivește acestui profil având, în același timp, anumite caracteristici specifice și distinctive. Deși nivelul migrației spre Federația Rusă, Ucraina și alte state CSI este foarte mare, fluxurile migraționale spre Uniunea Europeană și America de Nord sunt în creștere semnificativă. Pe lângă numărul mare al diasporei din Italia, se pare că pe viitor va spori migrația spre alte state ale Uniunii Europene, în mod special spre Irlanda, Portugalia și Spania. Această tendință este favorizată de posibilitatea de dobândire a cetățeniei statelor UE, acordurile bilaterale de mobilitate și prevederile de liberă circulație ale Acordului de Asociere RM-UE (iunie 2014).

Principalele caracteristici migraționale ce influențează dezvoltarea pe termen lung a Republicii Moldova sunt următoarele:

- absența unui echilibru vizibil în tendințele migraționale curente;
- impactul negativ al dezechilibrului demografic;
- potențialul uman și material al membrilor diasporei.

1.1 Lipsa unui echilibru vizibil în tendințele migraționale curente

Modelul migrațional din Republica Moldova nu are un caracter final sau echilibru vizibil. Diversificarea opțiunilor de migrare, inclusiv a experiențelor de succes de integrare în țările de destinație, va încuraja în continuare migrația. Aceasta va continua trendul ascendent înainte de a se stabiliza definitiv, datorită unor factori critici, cum ar fi creșterea economică națională cumulativă (dependentă parțial de contribuțiile diasporei). Conform tendințelor curente, perioada de stabilizare ar putea dura încă cel puțin un deceniu, timp în care importanța politicilor naționale și intervențiilor în domeniul DMD va fi la nivel maxim.

1.2 Impactul dezechilibrului demografic

Republica Moldova este una dintre puținele țări cu peste 15% din populație peste hotare. Aproximativ 40% din populația economic activă este implicată în migrația pe termen scurt sau lung în peste 35 de țări din lume. Migrația peste hotare a contribuit la declinul demografic curent, de circa 20% în ultimii 15 ani.

Se estimează că menținerea acestui trend negativ pînă în anul 2050 va reduce numărul populației cu încă 20%. Conform studiul ”Inovație în migrația circulară. Migrație și dezvoltare în Republica Moldova” (CIVIS/IASCI-NEXUS, 2013), **411.000** moldoveni sînt migranți pe termen lung (*dintre care 56% bărbați și 44% femei / 68% din mediul rural și 32% din cel urban*). Alți **109.000** reprezintă lucrători migranți sezonieri (*dintre care 72% bărbați și 28% femei / 70% din mediul rural și 30% din cel urban*). Aproximativ **5%** din migranți sînt studenți, iar **18.700** cetățeni ai Republicii Moldova migrează în scopul reunificării familiei (*pe termen scurt și mediu*).

Cu o estimare a ratei migrației nete de **-9,80** per 1000 locuitori, Republica Moldova deține unul din cele mai înalte nivele din lume privind emigrarea. Rata natalității înregistrează tendințe de descreștere, Republica Moldova deținînd al doilea loc în ceea ce privește cele mai scăzute rate a natalității în rîndul țărilor cu venit mic-mediu din lume (*12,21 nașteri per 1000*).

În consecință, rata persoanelor în etate în rîndul populației și numărul copiilor cu ambii părinți plecați peste hotare sunt în creștere. Această situație creează provocări majore pentru bunăstarea și protecția copiilor și vîrstnicilor, îndeosebi în mediul rural. Există probabilitatea ca dezechilibrul demografic să se intensifice, generînd un risc strategic major pentru țară, de care trebuie să țină cont politicile naționale și intervențiile în domeniu.

1.3 Potențialul uman și material al membrilor diasporei

Pe parcursul ultimilor ani, transferurile financiare ale membrilor diasporei au contribuit semnificativ la reducerea nivelului de sărăcie a populației din Republica Moldova, de la 30.2% la 12.7%, atîngînd în anul 2014, valoarea netă de 1612 mln USD. Remitențele reprezintă aproximativ 26% din PIB și depășesc de 7.7 ori valoarea netă a investițiilor străine directe, estimate la 207.4 mln USD.

În scopul dezvoltării naționale, este imperativ ca politicile și intervențiile să promoveze caracterul circular al contribuțiilor și rezultatelor productive ale migranților și diasporei. Diaspora poate contribui la dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova prin competențe profesionale, abilități umane și resurse financiare, fără o reîntoarcere propriu-zisă în țară.

Anume din aceste considerente este importantă elaborarea unei strategii bazate pe facilitarea reîntoarcerii definitive, temporare sau virtuale. În perspectivă, această abordare va deveni una autentică și relevantă, odată cu dezvoltarea comunităților de migranți într-o diasporă bine definită și structurată.

În prezent, diaspora Republicii Moldova este asociată în aproximativ 250 de asociații în peste 30 țări, inclusiv diverse grupuri de inițiativă și de excelență profesională. Cele mai numeroase asociații sînt înregistrate în Italia, România, Ucraina, Federația Rusă, Portugalia, Franța, SUA și Canada. Tipologia asociațiilor diasporei este complexă și diversă în funcție de statutul juridic, modelul de gestionare a activităților și domeniul de activitate.

Asociațiile și grupurile diasporei au un rol important în realizarea acțiunilor și obiectivelor strategice în domeniul DMD. Factorul integrator pentru toate structurile diasporei este apartenența națională și civică, ce necesită consolidare și valorificare pe 3 dimensiuni:

- **Voluntariat:** potențialul contribuției civice și de voluntariat a membrilor diasporei poate fi motivat și implicat în activități și programe dedicate, în Republica Moldova.

- **Advocacy și diplomatie publică:** comunitățile pro-active și grupurile de excelență ale diasporei pot facilita promovarea imaginii Republicii Moldova și inițierea unor dialoguri bilaterale în domeniul economic, investițional, cultural și academic.
- **Filantropie:** membrii diasporei au o legătură emoțională și culturală puternică cu persoanele social-vulnerabile din Republica Moldova.

1.4 Contextul și argumentarea Strategiei *Diaspora-2025*

În ultimii 15 ani, Guvernul Republicii Moldova a elaborat și implementat un șir de reforme în domeniul migrației, în vederea maximizării impactului pozitiv al migrației asupra dezvoltării țării, dar și a descreșterii impactului negativ al acesteia. Accentul politicilor s-a reorientat de la controlul migrației spre rolul important în explorarea noilor abordări globale cu privire la diasporă, migrație și dezvoltare. Strategia *Diaspora-2025* contextualizează situația curentă și oferă un cadru pentru suport și intervenții practice și optime din partea Guvernului.

Până în anul 2013, partenerii internaționali ai Republicii Moldova au susținut implementarea a circa 200 de proiecte și programe în domeniul migrației, în special intervenții și acțiuni axate pe reglementarea migrației forței de muncă și combaterea traficului de ființe umane. Ulterior, susținerea pentru programele în acest domeniu a fost redusă, semnalând finalizarea etapei inițiale, focusate pe controlul migrației.

Pe plan internațional este general acceptat faptul că migrația constituie un factor propice pentru dezvoltare. Intervențiile necesare integrării migrației în dezvoltarea națională trebuie să se axeze pe promovarea, consolidarea și extinderea diferitelor forme ale contribuțiilor din partea diasporei.

Începând cu 2014, programele naționale majore au fost cele cu accent pe capitalizarea oportunităților de dezvoltare a migrației (ex: proiectele conexe Parteneriatului de Mobilitate RM-UE, proiectul ”Integrarea Migrației în Strategiile de Dezvoltare” și Programul de Atragere a Remitențelor în Economie). Diverse agenții guvernamentale și internaționale au explorat un spectru vast de intervenții privind migrația și dezvoltarea.

Între timp, Republica Moldova continuă să dețină un rol activ pe plan internațional în domeniul DMD (ex: Forumul Global privind Migrația și Dezvoltarea / Agenda ONU de dezvoltare post-2015).

1.5 Analiza SWOT

Conform analizei riscurilor și oportunităților (SWOT), principalele puncte forte și oportunitățile vor fi valorificate pentru a consolida implementarea Strategiei *Diaspora-2025* printr-un proces de perfecționare continuă. Punctele slabe și amenințările vor fi atenuate prin acțiuni bine definite și inteligente.

Punctele forte

- **Angajament guvernamental continuu:** Programul Guvernului conține un compartiment separat dedicat diasporei, iar domeniul DMD este prezent pe agenda publică, fiind consultat și dezvoltat cu implicarea membrilor diasporei.
- **Experiență departamentală:** autoritățile publice centrale au experiență relevantă de gestionare a programelor și proiectelor în domeniul DMD, acumulând cunoștințe instituționale cu privire la specificul colaborării cu membrii diasporei, partenerii naționali și internaționali.
- **Coordonare intra-guvernamentală:** coordonarea domeniului DMD este instituționalizată prin intermediul punctelor focale la nivel decizional și tehnic, conform abordării integrate a Dispoziției

58-d din 7 iunie 2013. Punctele focale din ministere și agenții au dezvoltat capacități consolidate în domeniul analizei de impact a domeniului migrației și dezvoltării în procesul de elaborare a politicilor.

- **Implicare internațională:** politica națională în domeniul DMD este implementată și dezvoltată cu susținerea și implicarea partenerilor internaționali, Republica Moldova beneficiind de bunele practici ale altor state în acest domeniu.
- **Echipă motivată:** funcționarii BRD dispun de cunoștințe tehnice și profesionale la nivel internațional, experiență de elaborare și implementare a programelor și acțiunilor în domeniul DMD.

Punctele slabe

- **Instituție recent creată:** BRD, care va fi consolidat și extins, este o instituție formată în 2012, ce dispune de puțină experiență de gestionare a programelor de lungă durată și posibil să se confrunte cu provocări firești ce țin de consolidarea organizațională și structurală.
- **Insuficiența și fluctuația resurselor umane:** numărul persoanelor implicate în gestionarea domeniului diasporei și problemelor cu care aceasta se confruntă este insuficient pe termen lung, iar fluctuația lor reduce din calitatea implementării obiectivelor strategice.
- **Capacitățile organizatorice ale diasporei:** asociațiile diasporei necesită consolidarea capacităților și asimilarea bunelor practici privind informarea, motivarea și implicarea membrilor diasporei.
- **Comunicare limitată:** considerând numărul mare al beneficiarilor Strategiei și distribuția geografică dispersată, mecanismele existente de comunicare nu permit implicarea directă în circuitul informațional al tuturor beneficiarilor.
- **Acțiuni neacoperite financiar:** acțiunile prevăzute în cadrul Strategiei necesită fonduri ce depășesc, la moment, valoarea alocărilor directe din partea Guvernului. Deși implicarea financiară a partenerilor internaționali este prevăzută, la început există un decalaj bugetar inerent.

Oportunitățile

- **Parteneriate mutual benefice:** există un consens emergent între comunitatea internațională și societatea civilă, precum că migrația contribuie semnificativ la dezvoltarea națională. Această conștientizare și recunoaștere facilitează procesul de creare a parteneriatelor reciproc avantajoase și de stabilire a cadrului de colaborare între multiple părți interesate.
- **Interes și consens public:** dat fiind că aproximativ 50% din populația Republicii Moldova este afectată direct de migrație (prin experiență proprie sau a familiei), există un interes public general cu privire la aspectele ce țin de domeniul DMD. Aceasta oferă șansa de implicare a populației sub diferite aspecte. Obiectivele și acțiunile Strategiei nu generează divergențe de opinii, fiind acceptate de către părțile implicate.
- **Susținerea donatorilor:** un număr important de donatori și fondatori internaționali sunt interesați și pregătiți să susțină Republica Moldova în domeniul Diasporei, Migrației și Dezvoltării. Unele dintre aceste agenții au finanțat, anterior, proiecte independente fiind încurajate de faptul că Strategia *Diaspora-2025* asigură un program coerent și comprehensiv pe termen lung.
- **Asociații, comunități și rețele ale diasporei:** Strategia susține consolidarea capacităților, perfecționarea mecanismelor de implicare a membrilor diasporei, precum și colaborarea în cadrul acțiunilor comune dintre asociații, comunități și rețele ale diasporei indiferent de localizarea și specificul acestora.

Amenințările

- **Viziuni geopolitice diferite:** realizarea obiectivelor strategice poate fi periclitată de disensiunile de opinie și viziunile geopolitice contradictorii ale beneficiarilor.
- **Stereotipuri:** există un grad de percepție eronată și deseori negativă față de membrii diasporei și contribuția lor la dezvoltarea Republicii Moldova.
- **Încredere scăzută:** membrii diasporei au încredere scăzută în procesul decizional și instituțiile de stat.
- **Instabilitate politică:** aceasta ar putea sista asistența oferită de partenerii de dezvoltare pentru implementarea obiectivelor strategice.
- **Erodarea identității de cetățean:** pierderea graduală a legăturilor cu țara de origine și a interesului față de aceasta poate duce la autoexcluderea membrilor diasporei din lista beneficiarilor.

Luînd în considerare analiza situației, punctele slabe și amenințările identificate, Strategia *Diaspora-2025* va soluționa următoarele probleme:

1. Începînd cu 2012, odată cu instituirea Biroului pentru relații cu diaspora, relațiile dintre instituțiile statului și diaspora au cunoscut o creștere, iar acțiunile și programele destinate diasporei au generat o schimbare lentă de atitudine în raport cu Guvernul Republicii Moldova. Cu toate acestea, încrederea și relațiile de colaborare trebuie dezvoltate în continuare, deoarece lipsa încrederii diasporei în procesele politice și economice ale țării generează scepticism la inițiativele Guvernului în domeniul DMD.
2. Cadrul instituțional pe segmental DMD este slab dezvoltat și nu permite coordonarea eficientă a politicilor. Pentru satisfacerea nevoilor cetățenilor, implementarea unei viziuni comune asupra diasporei, migrației și dezvoltării este o condiție necesară și primordială. Există o multitudine de inițiative la nivel de Guvern în domeniul DMD, acestea însă nu sînt sinergizate și din acest motiv, unele programe se dublează sau nu au impactul scontat. Pentru a asigura creșterea încrederii cetățenilor este nevoie ca să fie creat și dezvoltat atît un cadru instituțional, cît și unul de politici coerent și comprehensiv pentru toate părțile implicate, atît la nivel național, cît și la nivel local.
3. Diaspora moldovenească este una tînă și fragmentată. Diaspora cuprinde atît "diaspora clasică", persoanele care au emigrat definitiv peste hotare și "diaspora nouă", formată din migranți care au plecat la muncă în străinătate, începînd cu anii 1990. Asociațiile diasporei nu au suficiente capacități și experiență în motivarea și angajarea cetățenilor în activități de voluntariat sau de dezvoltare a comunității.
4. Opțiunile de dezvoltare economică adresate diasporei (PARE 1+1) au demonstrat un interes major pentru oportunitățile de investiții. Existența unui singur program de stat destinat migranților, dar și absența programelor de educație financiară nu facilitează investițiile și nici nu satisfac nevoile de a investi și de a multiplica veniturile proprii.

2. SCOPUL STRATEGIC ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE

Strategia Națională *Diaspora-2025* reprezintă un mijloc de consolidare și avansare a progresului obținut în ultimii ani în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării. Documentul oferă claritate, coerență și convergență politicii și practicii guvernamentale, facilitînd participarea, colaborarea și parteneriatul cu diaspora.

2.1 Principiile Strategiei *Diaspora-2025*

Strategia *Diaspora-2025* este elaborată în baza următoarelor principii:

a. Îndeplinirea responsabilității Guvernului de protejare a drepturilor și privilegiilor cetățenilor moldoveni de peste hotare

- Înțelegerea caracterului și a cauzelor problemelor cu privire la protecția drepturilor, implicarea migranților și a diasporei în prevenirea încălcării drepturilor lor;
- Oficializarea mecanismelor existente și dezvoltarea capacităților de abordare și soluționare a problemelor comune în mod eficient;
- Încurajarea și susținerea inițiativelor de auto-organizare a diasporei;
- Cooperarea și coordonarea cu agențiile și organizațiile societății civile în țările de reședință, menținerea relațiilor diplomatice constructive cu țările de reședință.

b. Sprijinirea cetățenilor de peste hotare în explorarea potențialului personal și exercitarea responsabilităților civice

- Identificarea factorilor pentru progresul personal și profesional al migranților și membrilor diasporei;
- Implicarea activă a migranților și a diasporei în acțiuni civice;
- Menținerea legăturii și colaborarea cu asociațiile din diasporă, instituțiile, agențiile și organizațiile din țările de reședință.

c. Dezvoltarea și realizarea potențialului individual, al familiei și comunităților

- Crearea unei legături durabile între afirmarea individuală și dezvoltarea comunitară;
- Promovarea și facilitarea programelor și proiectelor comunitare cu implicarea potențialului uman și material al diasporei;
- Instituționalizarea mecanismelor cu efect multiplicator a contribuției diasporei de ordin cultural, social, economic și politic.

d. Extinderea oportunităților de contribuție a diasporei la dezvoltarea națională

- Adaptarea instrumentelor și programelor de dezvoltare durabilă la potențialul real al diasporei;
- Reflectarea prin intermediul măsurilor și acțiunilor concrete a aspirațiilor pozitive ale diasporei;
- Abordarea percepțiilor negative și a stereotipurilor, aplicarea unui cadru transparent și meritocratic.

2.2 Viziunea și misiunea Strategiei *Diaspora-2025*

Viziunea strategică:

Către anul 2025, Republica Moldova va deveni o țară cu un mediu favorabil de manifestare civică, socială, economică și politică pentru toți cetățenii săi, indiferent de locul de reședință, și o destinație atractivă de reîntoarcere pentru membrii diasporei. Față de Republica Moldova va spori sentimentul de mândrie și nivelul de credibilitate pe plan internațional datorită promovării măsurilor de protejare, dezvoltare și realizare a potențialului uman și material al diasporei.

Misiunea strategică:

A reitera angajamentul Guvernului față de toți cetățenii țării, indiferent de locul de reședință, prin dezvoltarea unui sistem-cadru instituțional și de politici coerente și consecvente pentru ca fiecare membru al diasporei să aibă drepturile asigurate și să poată contribui la dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova.

2.3 Scopul strategic

Dezvoltarea unui cadru sustenabil și comprehensiv de colaborare între instituțiile statului și diasporă, bazat pe încredere și inițiative comune, care vizează facilitarea opțiunilor de reîntoarcere productivă a diasporei.

Scopul strategic servește drept un vector care susține acțiunile prioritare și complementare ce urmează a fi întreprinse în perioada 2016-2025. Scopul și obiectivele Strategiei sunt realizabile, bazate pe ambiții și aspirații pozitive privind sporirea beneficiilor în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării într-un mediu dinamic și interconectat.

2.4 Obiectivele specifice ale Strategiei Diaspora-2025

1. Elaborarea și dezvoltarea cadrului strategic și operațional al domeniului DMD.
2. Asigurarea drepturilor diasporei și consolidarea încrederii.
3. Mobilizarea, valorificarea și recunoașterea potențialului uman al diasporei.
4. Implicarea directă și indirectă a diasporei în dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova.

3. OBIECTIVELE ȘI ACȚIUNILE STRATEGIEI DIASPORA-2025

Strategia *Diaspora-2025* conține un plan de acțiuni și sub-acțiuni, elaborat pentru o perioadă de 3 ani, ținând cont de procesul bugetar sectorial de cheltuieli.

Acțiunile Strategiei *Diaspora-2025* sînt echilibrate și realizabile, cu impact cumulativ pozitiv. Ele derivă direct din obiectivele și prioritățile pe termen mediu (*ținînd cont de resursele bugetare disponibile și suportul partenerilor de dezvoltare*).

Obiectivul 1: Elaborarea și dezvoltarea cadrului strategic și operațional al domeniului Diaspora, Migrație și Dezvoltare

Acțiuni:

- A 1.1 Dezvoltarea capacităților Biroului pentru relații cu diaspora și actualizarea cadrului normativ, instituțional și de politici în vederea asigurării rolului de lider, credibilității, expertizei și coordonării în domeniul DMD.
- A 1.2 Dezvoltarea abordării integrate a domeniului DMD la nivel de autorități publice centrale și extinderea acesteia la nivel local.
- A 1.3 Consolidarea capacităților autorităților publice centrale și locale implicate în domeniul DMD.
- A 1.4 Implicarea sistematică și eficientă a reprezentanților diasporei și partenerilor externi în dezvoltarea cadrului instituțional și de politici.

Rezultate scontate:

- R 1.1 Biroul pentru relații cu diaspora asigură coordonarea eficientă a politicilor în domeniul DMD la nivel național.

- R 1.2 Cel puțin 80% din autoritățile publice centrale și locale de nivelul II, în limitele atribuțiilor și principiilor de descentralizare, iau în calcul impactul migrațional la elaborarea politicilor și planurilor de dezvoltare.
- R 1.3 Cadrul instituțional al domeniului DMD este stabilit și funcțional. Persoanele din APC desemnate responsabile de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul DMD este dezvoltată și sustenabilă atât la nivel de resurse umane, cât și ca infrastructură instituțională.
- R 1.4 Reprezentanții diasporei și partenerii externi participă la procesul de consultări publice a cel puțin 50% din politicile naționale în domeniul DMD.

Obiectivul 2: Asigurarea drepturilor diasporei și consolidarea încrederii

Acțiuni:

- A 2.1 Informarea diasporei pe durata întregului ciclu migrațional (înainte de plecare, în timpul aflării peste hotare și la reîntoarcere).
- A 2.2 Protejarea și susținerea membrilor diasporei în cazul situațiilor de criză.
- A 2.3 Asigurarea portabilității pensiilor și securității sociale pentru membrii diasporei.
- A 2.4 Elaborarea și implementarea programelor de menținere a identității naționale, culturale și lingvistice, dedicate diasporei.

Rezultate scontate:

- R 2.1 Cel puțin 50% din beneficiari au acces la informație veridică și actualizată cu privire la întreg ciclu migrațional.
- R 2.2 Procesul de intervenție în cazul situațiilor de criză este funcțional și corespunde necesităților beneficiarilor.
- R 2.3 Portabilitatea pensiilor și securitatea socială sînt asigurate pentru cel puțin 30% din beneficiari
- R 2.4 Programele de menținere a identității naționale, culturale și lingvistice, elaborate și implementate corespund necesităților diasporei și sînt disponibile pentru membrii diasporei.

Obiectivul 3: Mobilizarea, valorificarea și recunoașterea potențialului uman al diasporei

Acțiuni:

- A 3.1 Consolidarea capacităților asociațiilor, comunităților și rețelelor de excelență din diasporă.
- A 3.2 Organizarea evenimentelor de consolidare a diasporei (Congresul Diasporei, Zilele Diasporei, etc).
- A 3.3 Stimularea activităților de voluntariat, de caritate și filantropie.
- A 3.4 Facilitarea procedurii de recunoaștere a calificărilor academice și profesionale, inclusiv la distanță.
- A 3.5 Recunoașterea meritelor deosebite și de excelență ale membrilor diasporei.

Rezultate scontate:

- R 3.1 Cel puțin 60% din asociațiile, comunitățile și rețelele de excelență ale diasporei dispun de capacități necesare pentru a-și realiza misiunea și obiectivele stabilite.
- R 3.2 Cel puțin 3 evenimente de consolidare a diasporei sînt organizate anual.

- R 3.3 Programele de voluntariat, caritate și filantropie cu și pentru diasporă sînt funcționale și utilizate de cel puțin 10% din membrii diasporei.
- R 3.4 Procedura de recunoaștere a calificărilor academice și profesionale este funcțională.
- R 3.5 Meritele și rezultatele de excelență ale membrilor diasporei sînt recunoscute în cadrul a cel puțin 1 eveniment organizat anual.

Obiectivul 4: Implicarea directă și indirectă a diasporei în dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova

Acțiuni:

- A 4.1 Facilitarea creării mecanismelor de economii și investiții colective.
- A 4.2 Susținerea și organizarea evenimentelor în diasporă de promovare a imaginii și potențialului investițional al Republicii Moldova.
- A 4.3 Organizarea în Republica Moldova a edițiilor consecutive ale Forumului de Afaceri al Diasporei.
- A 4.4 Reducerea costurilor directe și indirecte asociate transferului de remitențe și recrutării forței de muncă.
- A 4.5 Diversificarea programelor de susținere a inițiativelor inovative și de afaceri ale diasporei și migranților reîntorși.

Rezultate scontate:

- R 4.1 Mecanismele de economii și investiții colective sînt funcționale și corespund necesităților membrilor diasporei, fiind utilizate de cel puțin 3% din beneficiari.
- R 4.2 Promovarea eficientă cu implicarea diasporei a imaginii și potențialului investițional al Republicii Moldova prin intermediul a cel puțin 3 evenimente anuale.
- R 4.3 Participarea în cadrul fiecărei ediții a Forumului de Afaceri al Diasporei a cel puțin 100 de oameni de afaceri și manageri de nivel înalt din cadrul companiilor internaționale din 15 țări.
- R 4.4 Costurile transferurilor de remitențe și recrutarea forței de muncă sunt reduse cu cel puțin 20%.
- R 4.5 Programele de susținere a inițiativelor inovative și de afaceri ale diasporei și migranților reîntorși sînt diversificate.

4. IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DIASPORA-2025

Maximizarea beneficiilor Strategiei *Diaspora-2025* este posibilă prin menținerea și actualizarea elementelor fundamentale de implementare:

- asigurarea managementului operațional și financiar;
- asigurarea calității serviciilor publice și comunicarea eficientă;
- implicarea partenerilor și a părților interesate;
- coordonarea intra-guvernamentală;
- elaborarea, monitorizarea și evaluarea politicilor publice în domeniul DMD.

4.1 Structura operațională

Implementarea Strategiei *Diaspora-2025* necesită sporirea eficienței operaționale și manageriale. Succesul implementării obiectivelor strategice și atingerea unui impact cumulativ depind de capacitățile instituționale.

Strategia *Diaspora-2025* creează sinergii instituționale în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării prin abordarea transversală și integrată în procesul de elaborare și implementare a politicilor de stat.

În acest context, Biroul pentru relații cu diaspora va fi consolidat și extins, cu excluderea dublărilor altor mandate instituționale, pentru a deține capacități depline de gestionare operațională. Acțiunile Strategiei *Diaspora-2025* vor fi implementate cu suportul bugetar și al partenerilor de dezvoltare, printr-un management pozitiv, în mod deschis și transparent.

Acțiunile Strategiei *Diaspora-2025* vor fi percepute drept servicii distincte oferite membrilor diasporei, în calitate de beneficiari legitimi și activi.

Implementarea acțiunilor se bazează pe schimbul de informații și dialogul productiv între părțile implicate, având următoarele componente:

- baze de date sistematizate și comprehensive cu privire la profilul beneficiarilor;
- utilizarea eficientă a instrumentelor de comunicare în masă, inclusiv prin intermediul resurselor online de media;
- colaborarea cu organizațiile publice și private internaționale;
- participarea membrilor diasporei în procesul de consultări publice și luare a deciziilor.

Consultarea directă și inclusivă a părților interesate pe toată durata implementării Strategiei *Diaspora-2025* este o modalitate eficientă de atenuare a riscurilor asociate domeniului DMD.

4.2 Etapele de implementare a Strategiei *Diaspora-2025*

Prima etapă (2016-2018) vizează elaborarea, consolidarea și implementarea cadrului instituțional de politici, consolidarea capacităților asociațiilor diasporei și pilotarea unor programe noi destinate diasporei.

A doua etapă (2019-2021) presupune extinderea opțiunilor de implicare a diasporei în dezvoltarea țării, dar și crearea unui cadru de colaborare reciproc avantajos între diaspora, Guvern și societatea civilă din Republica Moldova.

A treia etapă (2022-2025) va include finalizarea și stabilizarea cadrului de politici cu privire la DMD, lansarea inițiativelor comune de dezvoltare economică și umană și implementarea la scară largă a programelor elaborate și testate în primele două etape.

5. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA STRATEGIEI *DIASPORA-2025*

Monitorizarea și evaluarea vor fi ajustate și integrate în cadrul operațional, inclusiv prin evaluarea riscurilor și stabilirea planurilor de acțiuni pe termen scurt și mediu.

5.1 Analiza impactului și monitorizarea riscurilor

Scopul realizării activităților strategice este de a obține impact maximizat asupra dezvoltării țării. Acestea vor fi evaluate și monitorizate prin intermediul indicatorilor de rezultat și stabilirea datelor cantitative și calitative de referință pe termen scurt și mediu.

Procedura de monitorizare va include evaluarea anuală a acțiunilor și analiza internă a impacturilor, efectuată de Biroul pentru relații cu diaspora, cu implicarea consultanților externi (conform necesităților).

Evaluarea pe termen mediu va fi realizată odată la doi ani de către evaluatori independenți externi, care vor analiza impactul în conformitate cu obiectivele strategice.

Planul de acțiuni pe anii 2016-2018 va fi evaluat după indicatorii de rezultat (IR), care au un caracter interdisciplinar, oferind suport metodologic evaluatorilor interni și externi.

5.2 Cadrul de raportare și audit a Strategiei *Diaspora-2025*

Conform cadrului metodologic aprobat, procedura de raportare se va desfășura în 2 etape:

- Etapa de colectare și analiză a datelor primare, asigurând acuratețea, comparabilitatea și transparența acestora.
- Elaborarea și prezentarea rapoartelor, cu includerea recomandărilor de ajustare. Rapoartele de monitorizare și evaluările externe vor fi publicate și prezentate factorilor de decizie și părților implicate, cu diseminarea ulterioară către beneficiari.

Pe parcursul anului 2019 va fi realizată evaluarea complexă și validarea primei faze de implementare a Strategiei (2016-2018) și vor fi organizate consultări publice extinse, cu implicarea tuturor părților interesate, cu privire la elaborarea Planului de acțiuni pentru perioadele următoare.